

Miloš Toman

Výtah k úspěchu

©Intuitivní marketing s.r.o. 2013

Obsah

Proč nejste úspěšnější, a co vám v tom brání

1. Proč nejste tak úspěšní, jak byste chtěli
2. Jste tím, koho si dokážete představit ve své mysli
3. Důkazy, které nic nedokazují
4. Trpaslíci
5. Úspěch je postaven na schopnosti tvořit v mysli obrazy
6. Stvořte sami sebe

Odhalte skrytý potenciál své mysli

1. Můžete mít vše, co si dokážete představit
2. Co vám brání využívat kreativní potenciál mysli?
3. Jako dítě
4. Uvolněte se, prosím
5. Základ práce s obrazy – nastavení mysli

Využijte skrytý potenciál své mysli

1. Kreativita: hobby nebo životní nutnost?
2. Pět smyslů
3. Jak pracuje mozek
4. Mapování myšlenek
5. Brainstorming
6. Metody tvůrčí práce
7. Intuice
8. Kreativní hnízdo
9. Lavina úspěchu

3. Jako dítě

„Nebudete-li jako dítě...“ Kolikrát jste již tuto podmínku slyšeli? A většina se jí brání, protože první, co vás napadne, je otázka: „To mám jako být infantilním, nezodpovědným tvorem?“

Všeobecný pohled na rozdíl mezi dítětem a dospělým je ovšem velmi zkreslen. Tak například považujeme děti za hloupé, stejně jako příslušníky primitivních národů, ale i naše předky. Proč? Inu... Nakonec se ukáže, že jen kvůli chybějícímu vzdělání, ke všemu ještě toho *našeho typu*. Ve skutečnosti většina z uznávaných géníů žila v minulých stoletích. Křovák zase dokáže přežít tam, kde bychom my se všemi svými školami neuspěli. A poslední výzkumy odhalily překvapivě vysokou úroveň myšlení už u dvouletých dětí.

Někteří autoři jdou dokonce ještě dál a otevřeně říkají, že školy lidi kazí a měly by být coby škodlivé instituce zakázány. Tak radikální nejsem (kosmickou stanici by těžko postavil člověk, který sotva dokáže sčítat oblázky), ale připomenu, co říká Tony Buzan: Zatímco předškolní děti využívají kreativity z 95 až 98%, středoškoláci už jen na úrovni 30 až 50% a dospělí méně než z 20%.

Nebo si připomeňme, co napsal B. Fuller: „Všechny děti se rodí jako géniové, 9999 z každých 10 000 ale dospělí rychle a nenávratně o jejich genialitu připraví.“ Že vám jméno R. Buckminstera Fullera, vlastníka 25 patentů, autora 28 knih, člověka, který významně ovlivnil architekturu, urbanistiku, matematiku, fyziku, umění a literaturu, ale také filozofii a literaturu, nic neříká? Inu, nezapadal do škatulek...

Není tu tedy něco špatně?

Klasické školní vzdělávání nás připravuje o kreativitu.

Vzdělávání, tak jak dnes funguje, se podobá puntičkářskému starci. Už od Descartových dob je posedlé objektivitou. Co říká základní poučka

vědy? Že co je skutečné, musí za stejných podmínek fungovat stejně. Celá naše „vyspělá“ civilizace se tedy ze všech sil snaží vytvářet tyto požadované totožné podmínky. Protože je však život nesmírně košatý a naše poznání na druhé straně nedostatečné, redukuje je na to minimum, které jsme schopni obsáhnout. S nástupem počítačů pak začalo další kolo omezování: Vše musí být upraveno tak, aby to výpočetní technika zvládla.

Co tedy udělá paní učitelka, když dítě nakreslí maminku větší než dům, vedle červený strom a modrého zajíce? Zřejmě ho napomene, ať si nevymýšlí a maluje jen to, co skutečně vidí. Jenže obrázek je pro malého autora zcela logický: Maminka je důležitá, proto větší. Strom je teď na jaře tak živý, že jako by hořel jasným plamenem. A plyšového zajíce modré barvy má přece doma!

Pokyn „Zobrazuj, co vidíš“ je tedy cestou do kreativních pekel. Zrakem totiž ani zdaleka nevnímáme celou skutečnost. A s objektivitou to také není jisté: Vidíte opravdu stejně zelenou trávu, jak ji zobrazí můj zrak?

Především vás však vede k pouhému sledování a vykládání reality, nikoliv k její změně. Takto vychováme spoustu laborantů, kteří jsou schopni přesně popsat, proč to tak je, ale nikdy neřeknou, jak by to mohlo být jinak.

Následky tohoto přístupu výstižně dokládá debata londýnských radních, kteří ve druhé polovině 18. století došli k názoru, že bude-li se doprava v hlavním městě nadále rozšiřovat podobným tempem, zavalí za padesát let Londýn koňský hnůj.

Lidé zaměřeni na pozorování objektivní reality tedy vidí budoucnost jako po přímce prodloužený dnešek. Jestliže máme ve firmě deset obráběcích center, zítra jich chceme dvanáct. Jenže naše civilizace se evidentně nevyvíjí lineárně. Proč? Zasluhou lidí jako Newton, Einstein, Jobs a mnohých dalších, kteří nepracovali s tím, co je, ale co by chtěli, aby bylo.

Kreativní lidé nepracují s tím, co je, ale co by chtěli, aby bylo.

A to je i podstata dětského myšlení. Pro něj je realita pouze východiskem k tomu, co dospělí s opovržením nebo shovívavostí nazývají *fantaziemi*. Pro děti je však tento svět naprosto stejně skutečný. Mají pravdu. Výzkumy například prokázaly, že pokud si dejme tomu živě představujete, jak skáčete přes překážku, napínají se vám přesně ty svaly, které k tomu potřebujete. Kdyby naše tělo nebylo ve snové fázi spánku (REM) znehybněno, mrskali bychom při honičce nohama.

Samotné naše tělo tedy reaguje na představu stejně jako na realitu. Děti se ovšem umí do fantazie ponořit hlouběji, takže srovnání se skutečností je ještě příznivější. Co to způsobí? Víra. Jestliže vám nedůvěra nebrání přijmout názor, že i představa je reálná, pak se dočkáte zajímavého jevu: Fantazie ožije. To je důvod, proč jsou děti tak zaujaty svými hrami. Ocítají se přímo v ději, který si nemusí pracně vymýšlet, konstruovat a postrkovat. Běží a rozvíjí se sám od sebe, třebaže s jejich dopomocí. Nezdá se vám, že je fascinující zúčastnit se něčeho takového?

Skeptik ovšem položí otázku, proč si nic z našich dětských her v dospělosti nepamatujeme, když byly tak úžasné. Stejně tak se můžeme zeptat, kde jsou původní instinkty dobře vycvičeného psa. Dril ho naprogramoval žádoucím směrem a vše, co mu odporuje, vytlačil do nedostupných hloubek paměti. Podobně funguje i naše racionální vzdělávání. Jsou snad označení jako *snílek* nebo *fantasta* vnímána pozitivně?

S názorem, že racionální přístup vymýtil vodníky, hejkaly a jiná strašidla, bude asi většina lidí souhlasit. I já se domnívám, že je to pravda. Ale vidím zde háček. Představa pověřčivých vesnických prostáček odpovídá tomu, o čem jsem už mluvil: Byli nevzdělaní, tudíž hloupí. Nedávno se mi jeden zastánce podobných hodnocení snažil vysvětlit, že lidé se báli třeba šustícího rákosí a proto v něm viděli strašidlo. To by se ovšem mohlo stát dnešnímu velkoměstskému

člověku, který nezná nic kromě metra, klimatizované kanceláře a fitka. Těžko si představit, že vesničan spjatý s přírodou se u rybníka bojí rákosu a vymýšlí si proto vodníka.

Domnívám se proto, že strašidla všeho druhu mají stejný původ, jako postavy dnešních dětských fantazií. Jestliže tehdy lidé věřili v jejich existenci, uváděli je v život. Pak nebyl problém, aby je skutečně viděli všichni a rozhořčeně odmítli podezření, že si je ten či onen vymyslel.

Vrátíte-li se tedy k dětskému přístupu, získáte tím nový rozměr reality. Z vaší mysli se stane úžasná laboratoř. Je ostatně výzkumy dostatečně doloženo, že trénovat některé sportovní výkony lze i v duchu. Kondici tak sice nezískáte, ale lepší zamíření na terč, basketbalový koš nebo golfovou jamku ano. Stejně tak to ale funguje i v jiných oborech lidské činnosti. V mysli můžete provádět experimenty, na něž byste si jinak potřebovali pronajmout urychlovač v CERN nebo kus orbitální kosmické stanice (viz třeba Einsteinovo cestování na paprsku).

Odhodíte-li zábrany, z vaší mysli se stane výzkumná laboratoř.

Pro používání Vizuelní metody je přístup dítěte důležitý. Jen tak lze totiž otevřít bránu podvědomí a nechat vaše vnitřní síly, aby vytvořily děj. Kam by doletěl Albert Einstein, kdyby uvažoval jako dospělý seriózní muž? Zřejmě by ho ani nenapadlo představovat si, že na Slunci nasedá na světelný paprsek. A kdyby se přece jenom takové pošetilosti dopustil, rozum by diktoval, kam má letět. Tedy donekonečna, jak tvrdil tehdy panující názor.

Člověk s myslí dítěte se nepoleká a neotevře rychle oči, když zjistí, že se děj řídí vlastními zákonitostmi a nedbá na jeho vůli. Necítí se ohrožen, nemá-li vše pod kontrolou. Nechá se unášet. Racionálně myslící „dospělý“ to nedovede.

Co bychom tedy mohli označit za hlavní atributy „dětského přístupu“? V první řadě je to víra. Když vám schází a nevěříte, že z mysli lze vydolovat více, než na co přijdete u počítače, dostanete skutečně jen to, s čím počítáte. Vyhrocení skeptici takové víry asi nikdy nedosáhnout

a zřejmě po ní ani netouží. Ostatním obvykle pomůže zkušenost. Nemusíte například věřit, že jste schopni přejít bosýma nohama po žhavém uhlí, ale až se to stane, nedůvěra zmizí. Podobně když nevěříte, že vám obrazy v mysli ožijí a přinesou nové nápady, po prvním podařeném experimentu pravděpodobně změníte názor.

Za druhé je třeba jmenovat otevřenost. Bariéry budované po celý život nám zúžily pohled na svět do velikosti tankového průzoru. Tím toho mnoho neuvidíme. Malé děti podobné překážky neznají, ty se objeví až později. Nedělá jim tedy problém přijmout i věci a jevy nezvyklé. Náš dospělý přístup má na všechna vybočení od normálu připraveno „To nejde!“ Ochuzujeme se tak o mnohá fantastická řešení.

Na jedné americké univerzitě dostala skupinka pokusných osob za úkol vyjmout pingpongový míček z úzké roury, zapuštěné v zemi. Mohli k tomu použít jen to, co měli u sebe. Když už se zdálo, že se budou muset vzdát, jeden ze studentů přišel na nápad: Do roury se vymočil a míček vyplavil ven.

Frederick Forsyth popisuje v knize *Boží pěst*, jak odborníci z letecké špionáže nemohli odhalit vojenskou základnu v Iráku, protože její oplocení bylo mnohem dále od budov, než čekali. Člověk žijící v demokratickém státě si nedovedl představit, že by někdo mohl zabrat obrovské území a vyhnat z něho veškeré obyvatele. Děj knihy je ovšem smyšlený (pokus s pingpongovým míčkem se však skutečně odehrál), ale ukazuje princip našeho omezení: Jsme zvyklí na úzký rámeček. Moč nepovažujeme za něco, co máme u sebe, a plot by nás nenapadlo hledat třicet kilometrů od domu. Chybí nám tedy nadhled – rozšíření představy, co je možné.

Kreativita vyžaduje nadhled a širší vnímání.

Za třetí nesmíme zapomenout na zaujetí. Dítě se dokáže zcela ponořit do hry, takže se stává její součástí. Představovat si samozřejmě můžete cokoliv, ale pokud se do představy *nepropadnete*, budete se ostražitě bránit jakémukoliv poddání se, ničeho nedosáhnete. Uvědomte si, že

děj probíhající ve vaší hlavě vás nikam fyzicky neodnese – tak čeho se bát?

Za čtvrté si vzpomeňte, co víte o využití smyslů (více najdete ve třetí části). Děti jsou mistry v jejich zapojení: Mokrý klacík olepený pískem z pískoviště zkoumají nejen zrakem a hmatem, ale také k němu čichají a olízou ho. Na konec s ním tlučou o lavičku, aby zjistily, jaký vydává zvuk.

Co udělá dospělý? Rázně dítěti vysvětlí, že nikdy nesmí nic strkat do pusy, že má teď špinavé ruce, že mokré dřevo páchne a bušením že ruší ostatní. Po čase malý človíček přestane ke zkoumání používat všechny smysly kromě zraku. To už je ostatně doba, kdy usedne k počítačovým hrám.

V dospělosti jsme proto omezeni v poznávání světa. Zkoumáme ho moderně zrakem a občas i sluchem. Tím jsou naše vjemy vyčerpány. Zvláště lidé ve městech se ochuzují o komplexnější vnímání okolí. Budou se s vámi přít, že tlející listí nevoní, ale příšerně smrdí. Ve skutečnosti si ale pachu všimnou, jen když je na něj upozorníte. Takové omezené vnímání je samozřejmě překážkou tvořivosti. Jako byste k namalování obrazu dostali jen jednu barvu.

Za páté jde o schopnost vidět svět v nových souvislostech. Obrázky vytvářené dětmi nejsou zachycením skutečnosti, ale formou komunikace. Proto se brání logice dospělých. Autorům nejde o sdělení, že tady stojí dům a vedle strom, ale o vyjádření role, kterou hrají v jejich životě, a vazeb mezi sebou navzájem. Dospělí se svým lineárním myšlením vězní v dvourozměrném prostoru, kdežto dětské vnímání má rozměry tři. Jenom člověk s přístupem dítěte mohl ve Švýcarsku vymyslet hodinky, jejichž hlavní hodnotou je zábavnost. Jen si to představte: Máte před sebou na jedné straně papíru text „švýcarské hodinky“, na druhé výrazy jako „kvalita“, „luxus“, „vysoká cena“, „střízlivost“, mezi nimi pak i „nízká cena“, „pestrost“, „zábava“, a vaším úkolem je propojit čárami, co k sobě patří. Určitě by to vyhrála

první skupina, protože... Inu, protože jsme zvyklí, že švýcarské hodiny jsou právě takové. A budeme-li je chtít zlepšit, pokusíme se je udělat ještě kvalitnější, ještě luxusnější a ještě serióznější. V podání dospělého z A plyne B, dítě klidně přejde rovnou k Z.

Nedržte se úzkostlivě zavedené logiky. Nemůžete přece vědět, že právě ona je ta jediná správná.

Za šesté je důležité změnit přístup k času. Dítě je zaměřené na *teď*. Ne že by minulost a budoucnost pro něj neexistovaly, ale projevují se nyní. Už taková jednoduchá věc, jakou je třeba firemní vize, vyžaduje, abyste se zabývali budoucností, jako by byla dnes. Podvědomí nepřijímá nic, co bude. Kdybyste si v autošколе říkali: „Až dostanu řidičák, budu umět jezdit,“ nikdy se to nenaučíte. Mysl nechápe tvrzení jako „Budu úspěšný“ nebo „Naše firma bude expandovat“. Z hlediska fyzikálního existujete jen *teď*. Minulost nenávratně zmizela a budoucnost ani nemusí nastat. Proto je důležité, abyste se naučili koncentrovat na přítomnost.

Tvořte v přítomném čase.

Můžeme si to ukázat na příkladu. Dítě se samozřejmě stejně jako velcí „strašně těší“ na nějakou budoucí událost. Jenže čekání vyplní tím, že si ji přitáhne do přítomnosti: Zobrazí ji a prožívá. Dospělý obvykle nic takového neudělá. Trpělivě i třeba netrpělivě čeká, až to přijde. Má totiž pocit, že by se *zpřítomněním* připravil o budoucí radost. Co však udělá podvědomí, ten stroj na plnění přání? Když zjistí, že těšit se je pro vás velmi příjemné, jednoduše zařídí, abyste si této radosti užívali co nejdéle. Těšíte se, až budete bohatí? Pak bohužel nikdy nezbohatnete, protože podvědomí vás přece nemůže připravit o krásné těšení. Stejně je to se vším, co *byste chtěli* od života dostat.

Jestliže nemůžete strávit, že ve vašich obrazech musíte být bohatí, úspěšní a třeba lídry trhu *teď*, i když realita vypadá jinak, máte zřejmě problém se schopnost vidět svět v nových souvislostech. Připusťte

jednoduše, že logika je zde jiná, než na jakou jste zvyklí, a za chvíli vám na tomto zmatení času nepřijde nic divného.

A za sedmé buďte zvědaví. Dítě klade otázky mnohem častěji než dospělý. Navíc se nespokojí s jednou odpovědí, ale vytváří celé řetězce pospojované slůvkem „Proč?“. Dokáže tak získat o předmětu svého zájmu mnohem komplexnější informace. Navíc je přesvědčeno, že lidé kolem něj jsou tu právě proto, aby mu potřebné odpovědi poskytli. Jak se jeho přístup liší od „dospělých“ postojů, kdy se většina z nás obává, že ostatní svojí zvědavostí obtěžuje!

„Kdo se ptá, ten se dozví,“ říká jedno lidové úsloví. Chcete-li tedy vědět, musíte klást otázky. Není samozřejmě třeba se omezovat jen na lidi, stejně tak se můžete ptát knih nebo internetu. Podstatné je, abyste se měli na co dotazovat. Některé zvědavé osobnosti si sebou nosily notýsek a zapisovaly si nejen myšlenky, které je napadly, ale i problémy, o nichž se chtěli něco dozvědět. S tvorbou je to jako s krávou. Pokud ji nenakrmíte, nic nenadojí.

S tvorbou je to jako s krávou. Pokud ji nenakrmíte, nic nenadojí.

V tomto případě jsou ovšem tím krmivem informace všeho druhu a mlékem vaše originální nápady.

[E-book Výtah k úspěchu koupíte zde](#)